KA

BOR PHYLLA

DA

U Hain Manik Syiem

Ka'dor - Rs. 2.00

KI KHMAT

LYNNONG SLA

1. Ka bor ba kynja mynsiem 1-2

2 Ka daw ka jingsniew mynsiem 2-4

3 Kumno ngin ithuh ia ka jingsdang ka mynsiem sniew 4.6

4 Ka jingbym khein snep 6-7

5. Ka jingpang ka mynsiem ban leh sniew ... 7-8

6. Kumno ngin ithuh ia ka jinghiar pateng ka jingpang 8-12

7. Kaei ka dawai kiba iaid pyrshah ia ka jing jai jai ka jingsaindur ka met u briew 12-14

8. Ka jingpang kylla aiom 14-15

9. Kaei pat ka dawai kaba jem jai jai kum ka jing jai jai ka jing saindur ka met u briew ... 15-21

10. Ka jingpynngam shapoh ia ki jingpang ... 22-26

11. Ka nuksa ia ki ar tylli ki kyrteng dawai kiba lah ban wan rah pat ia ka jingbha mynsiem ... 26-29

12. Ka jingpynkut 30-32

KTIEN LAMPHRANG

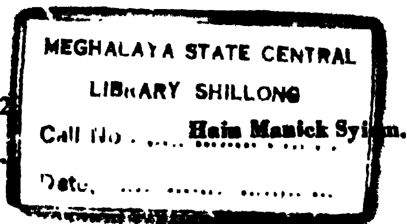
Nga dap da ka jingsngewhun ka mynsiem ba nga lah ban pyntrei kam ia ki jingpyrkhat jong nga da ka jingpynmih pyrthei ia kane ka jingpyrshang barit ha ka jingiaiwad ia ka lad ka lynti kumno ban pynbha ia ka jingsniew mynsiem ki khynnah khyllung, bad ka jingpyrshang ban pynshai ia ka jingkylladur ka mynsiem jong ki, kum ka jingiabishni shipara, kwah jingbam tang ialade shimet, shim hi ia ki jingbam na ka jaka ba ngi buh, iashoh iadat bad iatrud da ki tyrsim bad pynmynsaw para ma ki sha ka mynsiem ban nang pat ban ialeh mynleh kum kiba bha eh halor ynda ki la heh la san bad kumno ka jingpang kaba shait pynshitom ia ki man la ka por, ka kylla dur pat ha kawei ka rukom ban pynpang swai ia ki (Chronic deseases).

Nga dap da ka jingsngewnguh ia kito ki briew khraw pyrkhat, kum u Doctor J T. Kent, M.D , P. N Banerjee, W. M. Boerickce, M D., bad khamtam eh ia u Doctor Samuel Hahnemann. Na ki kot ba ki la pynmih nga la ioh jingpyrsad mynsiem ban bud lem ia ki dienjat jong ki ban ai jingmut jingpyrkhat lem ha ki para ri khnang ban ia myntoi lang

Ngan pdiang sngewbha ia kino kino ki jingkynthoh ki ban nang ai jingmut shuh shuh ban nang pynbha ia ka.

Dated Jaiaw, Shillong-2
the 24th August, 1974.

Haia Manick Syiem.

JINGKYNTHOH

Nga la pule ia ka kot i Bah Hainmanik Syiem "KA BOR PHYLLA," shuwa ba in phah shon. Dei tang ynda la pule ia ka kot ba ki nongpule ki lah ban sngewthuh balei i jer kyrteng kumta ia ka kot jong i.

"KA BOR PHYLLA" ka long, ha ka jingshisha ka jingiathuhkhana shaphang ka rukom (ne ka buit, ne ka jingstad) pynkoit nongpang kaba ki khot homœopatik lane homeopathy ha ka ktien Phareng. Ia kane ka homeopathy la sdang nyngkong eh da u Dr. Hehnemann (1755—1843) ha Germany, bad dei ruh ma u uba la thaw nyngia ka ktien allopathie ha ka ktien German, da kaba shim kylliang ia ki ktien Greek, ban jer kyrteng ia ka rukom pynkoit nongpang kaba la ju don haduh kata ka por, ban pyniapher ia ka na ka homeopathy jong u.

Kumba la batai hi da i Bah Hainmanik Syiem, ka homeopathy ka long ka rukom pynkoit nongpang da ki dawai kiba la pharia bun phew sien haduh ban da mih sa tang da ki bin bin ne ki phngiat. Ka bor jong ka dawai homeopathy ka shong ha kine ki phngiat kiba da ki khmat ruh ym lah shuh ban iohi.

Ka nongrim jong ka homeopathy ka long ka motto jong u Hahnemann kaba ong similia similiabus currentur, ha ka ktien Latin, bad ha ka ktien khasi lah ban kylla kylluid kumne: "Ia kajuh dei ban pynkoit hi da ka juh."

Ka medical Science, kumjuh kum kiwei pat ki jait Science, kam shu sah hajuh. Na kawei ka spah snem sha kawei pat la bun ki jinglap bad jingshem thymmai kiba la pynkylla ia kaba ju tip ne ju ngeit mynshwa. Mynta la bun ki dawai ha ka allopathy hi ruh, ban bam ne inject, la shna na ki khñiang (ki bacteria ne viruses) jong ka jingpang hi ban pynkoit ia ka jingpang, kum ka diphteria, Cholera, typhoid fever, T.B. etc. Ha kaba buh ia kine ki jingkynthoh khyndiat, nga kwah ban iathuh shai ba ngam dei u doktor-allopathy, homeopathic, ne jong kano kano kawei pat ka rukom pynkoit nongpang. Kumta, ngam

don ka nongrim ne ka jingtip kaba kyrpang ka ban pynksan ia nga ban iaroh ia kawei ka rukom pvnkoit bad ban bein ia kawei pat. Ia lade hi shimet nga la san, la rangbah, la tymmen ha kawei ka rukom pvnkoit, hynrei nga la ju dlh ne bam tang ia ki dawai jong kiwei pat ki rukom pynkoit ruh. Khnang ban koit, ngi iawad hi ia kano kano ka lad ban koit.

Kane ka kot, "KA BOR PHYLLA," ka pyni ba i Bah Hainmanik i lah pule minot bha ia ki kot ba la thoh da ki ratbah jong ka homeopathy, bad i la pyntrei shitom ia la ka jong ka jingmut jingpyrkhat ban wad ia ki jingtip kiba bun, kawei kaba kham paw ha kane ka kot ka long ba ka jingpang ka sdang ha ka mynsiem, bad nangta ka par sha ki dkhot met, bad lada ngam bakla i Bah Hainmanik i mut ruh ban ong ba dei da ka bor mynsiem pat ba lah ban pynkoit pat. Da kiwei pat ki kyntien, hynrei kiba kdew hi sha kajuh ka jingmut, u Dr. Hahnemann u thoh kumne: "It is only by means of the spiritual influence of a morbific agent that our spiritual vital power is deseased, and in like manner only by spiritual operation of medicine that health can be restored."

Kaba ar pat ka long ka jingsngewkhia ha ka jingpyrkhat i Bah Hah Hainmanik shaphang ka jingkylla ha ka jinglong briew ki samla kynthei bad shynrang, bad ki jingmlien kiba sniew ha ki kynnah naduh ki dangrit. Kine ki jingkylla bad ki jingmlien ki long kum ka jingpang ha ka mynsiem ki samla bad ki khynnah, bad ia kine ruh i Bah Hainmanik i don ka jingngeit ba lah ban pynbha pynkoit pat da ki dawai ki ban pynjai-jai shwa ia ka mynsiem jong ki samla bad ki khynnah rit kumjuh.

Kane ka long ka kot kaba nyngkong lehse shaphang ka homeopathy ktien Khasi.

Kito kiba kwah ban tip shaphang ka homeopathy kin ioh jingmyntoi shibun na kane ka kot i Bah Hainmanik.

Dated Nongkseh
The 24th August, 1974. S. J. DUNCAN

KA BOR PHYLLA

Lynnong I

U Blei Trai kynrad u la thaw ia ngi ki briew ban long ki kynrad jong ka mariang ba itynnad bad ka sap ban sngewthuh ia kiei kiei baroh. Ka bor ka jingpyrkhat ban pyniar ia la ka jingmut jingpyrkhat bad da ka bor ka jingsngap thuh pat ban wad ia kiei kiei kiba don ha sla ne hapoh khyndew bad ban pyndonkam ia ki na bynta ka jingbha, jingsuk jingsain u khun bynriew.

Ngi ju iohsngew bad lah ban iohi da la ki khmat ia ka jingpynkoit ia kiba pang tang da ki kynja phlang ki kynbat, ka jingpynmih shalor sniehdoh ia u ñiang pyrsit ha ka met ki khyllung tang da ka duwai ka phirat bad thang syrdep, ka jingjnang shiah dohkha tang da ka duwai ka phirat, ka jingpang thung ruh tahg da kaba tah da ka dewsaw lem bad ka duwai ka phirat bad kiwei kiwei ki kynja jingsumar kiba pynshitom ha ka rukom bapher bapher. Kine ki long kiei kiei kiba maian haduh katta katta ba lada ngi sngapthuh bha ia ki ngin shem ba ka jingpynkoit ka sdang shwa na ka mynsiem bad nangta ka saphriang sha ka dkhot met ban wan rah ia ka jingjuh ka jingpang na ka doh. Kane ka la don naduh hyndai hynthai kaba ngi pule ruh ha ka Kotbah ia ka jingpynkoit u Jisu ia uba matlah da kaba tah da ka symboh khyndew bad ka jingpynkoit ia uba pang iapshilliang tang da ka hukum "To kyrmen ko khun, la map ia ki pop jong me" Hangne ngi iohi biang ia ka jingtrei ka jingpynkoit na ka mynsiem ka saphriang sha ka dkhot met ban pynlong ia u bapang ban ieng bad leit phai sha la ing. Ia kane ngin sngewthuh bha ia ka jingtrei kam ka jingsmai ne jingtim lada nga mai ia phi na kano kano ka daw kaba nyngkong eh ngi iohsngew ia ka ha ka mynsiem bad nangta ka saphriang sa sha ka dkhot met ban pyndem ia ka khmat lada phi leh bakla bad pynran ia ka shalangmat lada phi dei u briew uba bitar bieit phi lah ban

kdew kti bad mai kylla da kaba ong "wat ju kren jem rngiew." Kane hi ka pyni shai kdar ba baroh kiei kiei kiba nabar kiba ka met ka ia kynduh nyngkong eh ka ktah shwa ia ka jingsngew ha ka mynsiem. Na ka jingjemrngiew ngi iohsngew sa ka jingksan rngew ban iada ia u briew na ka jingkem pang bieit bad da ka jingainguh da ka pylleng ne uwei u syiar ngi ioh ia ka jingksan rngiew ne jingkoit jingkhiah.

Ka jingdon ka mynsiem khapnap naduh kita ki long shua ban buhrieh ia ka jingstad na ki para bynriew bad ka jingsniew ka mynsiem jong ngi hi ka pynlong ia ngi ban ia beh ia kaei kaei kaba wan rah na shabar. Ngin jin da la long ki briew kiba shemphang shibun lada ngi lah ban pyndonkam ia kata ka jingstad ba la don lypa da kaba wad ia ka rukom thaw dawai na kiei kiei kiba don ha ka mariang ha kata ka dur ka ban long kum ka kynja mynsiem ban bujli ia ka jingksan rngiew tang da ki dawai khlem da pyndonkam ban kñia da ka pylleng ne syiar.

Lynnong II

Kumno kata ka mynsiem khapnap ne leh sniew ka wan urlong ha ngi?

Kane ka jingkylli ka long kaba eh shibun kumba ngi shem jingeh ban tip ia ka jingmaian ka jingthaw ia ka mariang, uei uba mih nyngkong hapdeng u dieng ne u symbai. Na ki kot ba ngi pule kum ka Kotbah bad kiwei kiwei de ngi shem ba u Blei u la thaw janai ia u briew khlem don kano kano ka jingpang. Ngim lah ban pyrkhat ba u Blei un ai da u nongsynshar uba pang u ban long kynrad halor ka mariang kaba itynnad kat kane. U Blei uba bha bad uba dap da ka jingieit u la thaw janai ruh ia u briew khlem don jingshitom ei ei ruh ha ka mynsiem tang ba u ai ruh ia u ban jied ia ka mon kaba bha ne kaba sniew.

Na ki kot ba u la thoh naduh hyndai ngi shem ba u khun bynriew u la jied ia ka mon ban leh sniew, ka jingiaid awria bad ka jingpang ñiangtruh kaba mih na ka jingiad palat u khun bynriew ia ka lynti ka hok ruh ka la don naduh hyndai hynthai. Ka jingpang u briew ha ka mynsiem ka long ka jingtim u Blei hadien ba u la leh pop, ka long kaba sniew katta katta bad ka lah ban pynduh pyndam ia u briew met bad mynsiem. Ka jingtim u Blei ia u khun bynriew ba lada me leh pop men iap ka dei kane kaei ka jingbuhrieh kaba ngim shym poi pyrkhat ei ei ruh baroh shi katta. Kata ka mynsiem sniew bad ka jingpang na ka jingiaid awria ka long kata kaei kaei kaba u Blei u tim ba u briew un iap met bad mynsiem bad ka hiar pateng la pateng la kane ngi lah ban sngewthuh khambha na ka jingroi ka jingsniew ha kane ka juk mynta. Ka jingsdang ka jingjem rngiew kaba ap kliaw ban pynngat ia u khun bynriew ha ka shrip, ka long ruh ka jingsdang ka jingshitom ka mynsiem bad ka jingleh sa da ka kam pat ka wan rah sa ka jingpang jong ka dkhot met. U doktor Samuel Hahnemann u 'yiar krat lynti ka jingkoit joit u ong ba ka jingdait ha ka dohnud da ka jingiaiwan shoh ka jingsngew ban leh ia kaei kaei kaba pynsngewsih ia kiwei ka long kum ka shrip pynap dohkha tang shu rung la dep bad wat la ki dohkha ki duh la ka jingim pynban ngi ioh jinghun ha ka mynsiem. Ka jingiai dait ia ka dohnud ka long syriem kum ka jingdait buid u kynja khñiang uba mih halor ka snieh doh uba pynpisa ia ka mynsiem da ka jingiai dait buid bad na ka pat sa sha ka kti ban trud ban pyrshang ban pynjem ia ka jingdait buid da ka jingtrud, kumjuh ruh ka jingpynshoi ha ka mynsiem ka pynlong ia ngi ki briew ban sngew kumba ngi dei hok ban leh ia ki kam sniew da kaba ngin kham suk ka mynsiem ynda la leh ia ki, pynban wat haba la leh ia ki ruh ym don jingsuk hi, bad nang mih pynban ki jingkulmar lai phew jait bad kane ka long kumjuh kum ka jingnang pur u khñiang ha ka snieh doh tang na ka jingtrud ban pynjem ia ka jingdait buid uwei u ñiang dait.

Kane ka dei kawei na'ki'daw kiba kongsan kaba wan rah ha ka mynsiem jong ngi ban' pynduh ia ki khlaw ki btap, ia ki mrad ki sim ha khlaw, ki dohkha ha ki wah tang ban myntoi shimet. Ngim ju pyrkhat ei ei ruh ia ka jingsniew kaba lah ban hap halor jong ngi na kita ki kam sniew. Ka jingduh jait'ki mrad ki sim ha khlaw ka wan rah iu ka jingsynlen ki lum ki wah kaba ktah pat ia ka jingsboh ka khyndew ka jingduna slap bad ka jingsniew ka rep ka riang na ka jingduna ne jinghap jur than eh u slap kaba long ka bynta ka jingim jong ngi. Kane ka mynsiem khwan tang ialade shimet ka la pynlong ia ngi ki bym lerkam ha kino kino ki kynja jingtrei ba iasnoh kti lang (kum ki kompani ne sosaiti) kito ki kompani ne sosaiti kiba ngi iai thaw ban pynroi pynbha ia ka ri shu jah rngai kyrteng bad pisa tyngka ruh. Peit sawdong bad pyndonkam la ka bor ka jingsngapthuh ba phin iohi tang ka jingpynjot suda naduh ki khlaw ki btap ka jingsyier ki lynti ki syngk'en, ka jingnangroi ka jingtha'a kumba kan tap lup ia ngi baroh kawei ka jaitbynriew

Lynnong III

Kumno ngin ithuh ia ka jingsdang ka mynsiem sniew ha ka long rynieng u khun bynriew?

Ia ka jinghiar pateng ka mynsiem sniew ngin kham sngewthuh bha da kaba peit thuh ia ka jinglong ki khynnah khyllung ha la ing la sem. Ka jingiam baid khlem i don daw ei ei ka pyni ia ka jingdon ka jingshitom ha ka mynsiem bad suki pat ngi sa iohi sa ka jingshitom ha ka met. Ia kane ruh ngi lah ban sngewthuh tang da ka sngapthuh bha bad jngoh la ka lyngthohdoh ba lada ka kmie ka don jingshitom ha ka met naduh ba ka sdang pun ia i khun ka dei ban don ka jingsngew ki bym sngewtynnad ruh ha ka mynsiem bad kane ka hiar pateng biang ha i khun iba ka kha bad i ruh in long i bymkoit bymshait bha.

Ynda ki la kham sian pat ki pyni ia ka jingbymsuk ka mynsiem da ka jinglehphoi lia lai phew jait, ka jingbishni ba thum ka kmie ia la i para bad ynda ki la sdang sa ban kren ban iaid ban ieng bad sdang ialehkai shipara ne para khynnah ki pyni ia ka mynsiem ka jingbishni da ka jingiaknieh ia ki jingialehkai ne khiew jakai ne khun bynriew. Ki sdang ban shim hi ia ki jingbam na ki jaka ba ngi buh bad ka jingiashoh ia dat bad trud da ki tyrsim ban pynmynsaw para ma ki ban ioh ia kaei kaei kaba ki kwah tang halade hi.

Kitei kiei kiei haba shu peit i kumba kim long kiba lei lei namar ba ngi khein ia ki kum ka jinglong ki khynnah ba kin sa kylla hi ynda ki la khamsan. Hynrei lada ngi pyrkhat bha ia ki bad ia nujor ia ka jingheh jingsan ka long rynieng u briew bad kiei kiei kiba don ha ka mariang ngin shem ba ngim da iapher eh na ki, ngi ia kha ia pun bad nang heh nangsan kum kiei kiei kiba ngi iohi sawdong jong ngi. Ngi sdang la ka jingim da ka jinglung kor kor kum ka jinglung kiei kiei ha ka por khie lung bad nangheh nangsan suki suki haduh ban da iaw kum ki dieng ki siej ha ka sla khyndew, tang ba don ka jingiapher ha u briew namar ka sap ba la ai kyrpang U Blei U Trai nongthaw ban long kynrad halor jong ki. Lada ngi peit thuh ia ki jingshisha baroh ngin shem ba kita ki mynsiem leh phoi lia, iashoh iadat, ia knieh ia ki jingialehkai ka long ka jingsdang jong ka jingsniew mynsiem bad suki suki ka nang kylla dur na ka jing ung kor kor sha ka jingsdang ka bym ngeit sneng ban iai iashoh shipara wat la ngi sneng katno katno ruh. Ka jing iai leh la kiei kiei kiba ngi la khang, ka pyni ia ka jingshah tyllep ka mynsiem kaba khuid da ka jingkwah lalot Wat la ki tip ban shahshoh ruh pynban ki iai bishni hi. Kane kam long ka jingmlien hynrei ka jingshong tynrai jong ka jingsniew ha ka dohnud, lada phi khang (ia u khun/ksiew uba shait shim hi ia ki jingbam na ka jaka buh) "wat ju shim hi kumne bad lada me leh biang ngan sympat ia me," phi tharai ba un nym shim shuh wat tharai ba u lah ban kiar na ka jingpynshoi ka mynsiem ban shim hi, lada u la mlien ban shim hi te balei

pat um pynmlien ban da pan. Ka long kaba shisha ba u khynnah u lah ban pynmlien ialade ban leh ia kano kano ka kam man ka sngi, ban pule kot, ban thiah dang shai bad ban khie dang step, hynrei um lah ban pynmlien ialade ban leh ia kaei kaei kaba u tip tang shu lap u la shah shoh. U khynnah u sngewthuh bha ia kine kiei kiei, u pyrshang ban kiar na ka jingpynshoi kaba wan ha ka mynsiem ban shim ia ki jingbam, pynban u shim hi kumjuh namar ka jingshah teh lakam ka dohnud ha ka jingsngew ban pynmlien ban leh sniew. Ka mynsiem kaba sngur kam ju lah ban kylla sniew kyndit kyndit ban pynlong ia u khynnah ban shim hi ia kiei kiei na ki jaka ba la buh, kam ju wan rah ia ka jingsngew ha ka mynsiem ban kwah lalot bad ban shim hi khlem da pan. Ka jingsympat ki kmie ki kpa bad ki nonghikai kam lah ban pynkylla bha ia ka mynsiem sniew bad bun sien ka jingshoh than ka pynkylla eh dohnud bad ki nud haduh ban ialeh pyrshah bad ban phet na iing na sem.

Ki khynnah kim don ka bor ban burieh ia ka jingbitar hynrei katba ki nang heh ki nang ban leh mynleh kum kiba bha eh halor bad suki suki ka nang kylla eh ban len ia kiei kiei kiba ki la leh kiba ngi la khang. Ynda ki la poi ha kane ka jinglong ngin shem jingeh shibun ban pynkylla bha ia ka mynsiem jongki. Ka jingthain ka jingmut jingpyrkhat jongki ka long syriem kum ka jingthain jyrwit jyrwat u thning piskot halor rynsan.

Lynnong IV

Ka jingbym khein snep ia kiei kiei kiba ngi iohi.

Ngim khein snep ei ei ruh ia kitei kiba ngi iohi man ka sngi ha ka jinglong ki khynnah namar ka jingbympei phang ban pyndonkam ia ka bor ka jingsngewthuh ban ngam jylliew bad ban wad ia ka daw jong kiei kiei baroh. Ngim ju salia ei ei ruh ia kitei ki jingshitom mynsiem ki khynnah khyllung tad ynda ki la kem pang ka dkhot met ba ngi sa wad jingiarap na ki doktor. Wat la ngi iathuh ne ialap ha ki ia ka jingleh phoi-lia ngim ju kham shem koit ba kin salia ei ei ruh. Kane ka long na ka daw ka jingbym pyntbit

ialade da ki doktor ha kane ka kam. Kine ki jingsngew kiba jylliew kum ka jingjylliew ka tlong umpohliew kaba mih bad kyrsoi lyngba u mawsiang ha trai jong u lum kaba sdang na i jingkyrsoi iba rit bad nang heh nang heh haduh ban long i wah duid bad kylla wah bah haduh ka duriaw bah kaba ngim lah shuh ban tip nangno ka sdang bad shano ka kut bad shano ruh ka tuid kumjuh kum ka jingjylliew ka mynsiem u briew kaba, ngim lah ban tip aiu u mut, u thmu ban leh aiu bad shano un leit bad un kam aiu.

Don ka lad ban pynbha pat ia ka jingsniew mynsiem ki khynnah khyllung lada ngi bud ia ka ain ka jingjai-jai ka mariang kaba ka nongrim jongka ka shong tang ha ka jingshisha. Ia kane ka jingshisha ngin lap tang ha ki dawai kiba u briew hi dalade u la wad bad u la mad, kiba lada u dih bun kin pynmih ka mynsiem sniew bad da ka jingpharia pat ia ki sha ki bin bin (atoms) u lah ban pynbha pat ia ka mynsiem sniew. Hadien ba la pharia kumtei ia ka dawai ka kylla bor ba kynja mynsiem ki ban mih pli ia ka jingksan rngiew ka rukom hyndai hynthai, kaba sngewtynnad naduh ka jingmad ryngkat bad ka jingaiti ia kiei kiei baroh ha ka mon U Blei.

Lynnong V

Ka jingpang ka mynsiem ha ka jingsngew ban leh sniew.

Ngi dei ban sngewthuh ba ka jingjem rngiew ka dei ka jingpashat syrngiew ka mynsiem sha ka doh ban kem pang bieit. Ngi dei ban tip uei uta uba pang ym tang ka dkhot met hynrei ka jingsngew ha ka mynsiem la ka jingkhuslai ne ka jingsngew ban leh sniew ia kiwei ne ka jinglung than ka dohnud. Lada pang tang ka mynsiem kata ka dkhot met kam dei ka jong u bad lada ka met ka dei u briew khlem ka mynsiem namar kata ka met kam dei ka jong u briew namar ba ka jingpang jong ka dkhot met ka long tang ka jingpashat syrngiew jong ka mynsiem. Ia kane ngi sngewthuh da ka jingiaiwan shoh ha ka jingmut da ki jingpynshoi ban leh sniew wat la ngi pyrshang katno katno ruh

ban bret ia ki. Kane ka mynsiem ban iada lade ka pashat syrngiew noh sha ka dkhot met ban pynjem rngiew ban kem pang bieit. Ka jingsniew mynsiem ruh ka don ryngkat ryngkat bad ka jingpang jong ka dkhot met bad kumta ngi ioh ia ka jingpang ka met bad ka mynsiem, Ka met kaba shait ba koit bha kam ju don kano kano ka mynsiem ban leh sniew namar ka mynsiem u riewkhuid uba don ka mynsiem ban leh bha ia kiwei ka pynwan dur ia ka met ka long rynieng kaba iphuh iphieng bad ka khmat ba i shynrain katba ka mynsiem sniew u nongleh kamsniew pat ka pynwan dur ha ka rukom ba i shyrkhei. Ia ka jingmaian ka jingpashat syrngiew ngi lah ban sngewthuh bha da kaba ngi shim lai ngut ki briew kiba leit bam jingbam ha kawei ka hotel. Hadien ba ki la bam ia ka jingbam uwei na ki u ioh pang katba kita ki arngut ki para lok jong u kiba ia bam ia ka juh hi ka jingbam kim lei lei Kane ka pyni ba uta uba ioh pang u la don lypa ha ka mynsiem jong u ia ka mynsiem ka bym khuid kaba pynlong ia u ban jem rngiew ban ioh pang na ki kynja khniang kiba don ha kata ka jingbam bad kita ki arngut kiwei pat ki don ka mynsiem kaba khambha ban ia uba iohpang. U briew uba don ka mynsiem kaba sngur un nym lei lei lada u bàm ia kano kano ka jingbam kaba ia bam lem para briew bad katba uba sniew mynsiem pat u ioh pang bieit tang shu bakla bam ne wat tang shu pher ka por bam ruh. Ka jingsngur ka mynsiem ka pynkhlain ia ki pulit kiba iada ia ka met u briew na ki khniang jingpang kiba hiar thma ia ka met u briew. Kane ka jingwan hiarthma ka dei ka jingiakynduh ka dkhot met bad ki khniang kiba don ha sla khyndew, sla dieng sla sieij, ka um ka wah, ka jingshit jong ka sngi, ka lyer, u slap bad ka jingkhriat kiba lah ban ktah ia ka met u briew da ka jingbaiongkhlieh bad mih eitmut lynter tait ne da ki kynja khniang.

Lynnong VI

Kumno ngin ithuh ia ka jinghiar pateng ki jingpang ha ki khyllung khynnah. Da ka jingdon ha ka met ki khynnah khyllung ia kine ki saw jait ki jingpang kiba ktah ia ka jingsngew ha ka mynsiem ban leh phollia khlem i don

daw ngi lah ban sngewthuh ba ka jingpang ka long kaba hiar pateng na ka kmie ne u kpa.

1. Ka jingiambait khlem i don daw, ka jingbym isuk ka mynsiem, sheptieng bieit ne iam bad kyndit naba iohthiah, ka mynsiem phoilia, khih pisa bad kynjat ia ki jain kup thiah.

2. Ka jinglen ia kiei kiei kiba ki la leh, ka jingleh sniew, ka tuh ka thiem ne ka jingshim hi ia ki jingbam na ka jaka buh, ia knieh ia ki tiar ialehkai shipara kaba pyni ia ka mynsiem khwan lalot tang ialade marwei.

3. Ka jingtlot ka met bad ka mynsiem ban shemphang ia kiei kiei haba ialehkai ne pule kot.

4. Ka jingiakhleh lang kaba nyngkong bad kaba ar kaba nyngkong bad kaba lai bad kaba nyrgkong kaba ar bad kaba lai ka nang pynkulmar shuh shuh ia met bad ka mynsiem u briew da ki jingpyrkhat kiba lai phew jait lem bad ka jingpang kiba bun katta katta kiba la pynshaiong ngain ia ki stad ki jhad. Ka wan ka jingtr' in ha ka met bad mynsiem kaba i sangsot ban peit ruh.

Ki jingpang kiba ki khynnah khyllung ki shait ioh bad kiba lah ban shong neh haduh ba kin da heh da san bha ki ia don ryngkat bad ka jingpang ka mynsiem ba la batai haneng. Na ki kot ba la thoh da ki doktors Charles E. Fisher, M D. bad P.N. Banerjee ngi sngewthuh ba ki shait sumar ia kiba bun bah ki jingpang ki khyllung ia kiba kham kynrei eh na ki ngan batai harum.

1. Ki wieh bad ka jingiai boi wieh hapoh kpoh.
. Thngan-lew-hew ne bym kwah bam ei ei ruh.
3. Bym isngur ki khmat.
4. Mih nam sohmut ne na kano kano ka bynta jong ka met kum na jingshong.
5. Mih than ka syep ha ka por bam ne por iohthiah kaba sma ne ym sma iwkhong.
6. Mih eitmut lynter tait.

7. Set khmut kaba da hap pynhiar mynsiem na ka shyntur.
8. Baiong shilliang ka khlieh.
9. Ka jingbym koit kloi na ka jingpang kaba malu mala.
10. Bam khniang ki bniat.
11. Mih snam ki doh bniat.
12. Dam bit eitmut tyrkhong bad khlong da ka shynriah kti.
13. Iohthiah bieit tang shu lah bam.
14. Iam ne lyniar haba kyndit naba iohthiah.
15. Mih umbiah ha ka por iohthiah.
16. Ruma kaba pynkyndit ne ka bym pynkyndit naba iohthiah.
17. Leit pynjhieh ha ka por iohthiah.
18. Kyriat bniat bad kynslok jam ha ka por iohthiah.
19. Ka rong ba sop ia u thylliej, ba lieh, lieh bthuh, lieh stem ne lieh kum ka dud.
20. Ka jingpynhiar kpoh bad ka jingset kpoh man la ka por.
21. Ka jynhaw shyntur kaba sma iwkhong.
22 Ka jinglmun tang ia kano kano ka jait jingbam.
23. Pynhiar kpoh tang shn bakla bam.
24. Mih niangdait, tohjaw ha karo kano ka bynta ka met.
25. Prie ha ka por mynstep.
26 Mih ksuit ka shkor kaba neh slem.
27. Tyrsuh ia ki thliew khmut da ki shynriahti.

Lada ngi sngapthuh bha ia kitei ki jingpyni dak ka jingpang ka mynsiem wat ha ka por ba ki iohthiah ruh ngin shem ba kim long kiei kiei ki bym myllai namar ka jingiam ne kyndit naba iohthiah ka pyni ia ka mynsiem ka jingsheptieng ba ki iohi ia kaei re kaei kaba ktah jur haduh katta katta kat haduh ban da iam bad kyndit naba iohthiah bad ka jingkyriat bniat pat ka pyni ia ka mynsiem ka jingialeh pyrshah ia kaei re kaei kaba isih bad ka jingkwah ban pynduh ne pynjot ia ka. Ka jingkynjat nep ha ka por ba ki iohthiah pat ka pyni ia ka jingpisa ka mynsiem hapoh ka jingsyaid jong ka nep.

Ynda ki la long khynnah ki nang ban len ia ki kam kiba ki la leh, ki jaituh ban pule kot pule sla bad ka sdang ruh ka jingbymkohnguh ia ka jingsneng ki kmie ki kpa, bad ynda ki la samla rit pat ka pynkylla dur ia ka jingshitom ka mynsiem ban long kiba lai jaituh ha ka pule kot pule sla ym kwah trei ym kwah ktah bad ki iai wad tang ia ka jingsngewbha ka ban pynhun ia ka jingkwah brai jong ka doh ban tuh ban thiem ban lute ban ibha tnga kulmar kat ia uba/kaba lap kaba shem.

Katei ka jingpang jong ka mynsiem bad ka jingdon ki kynja khniang ha ka met kiba dang iai mih ne kiba la jah ka pynkhamkloi ka jinglong kynthei shynrang ban don ka met kaba la biang ban ioh tnga wat tang ha ka por ba dang khie samla rit bad ki khynnah kynthei kiba dang samla rit ki dap da ka jingshitom suda ha ka por jinglong kynthei shisien shibnai.

Na ka liang ka jingpang jong ka dkhot met ngi shait shem ba ka ktah da kaba wan rah ia ka jingbymryntih ka dur ka dar, don kiba heh ka kpoh bad kiba rit ki kjat don pat kiba raikhoh tang ka shyieng bad ka snep, don kiba hap ne lieh kloi u shniuh khlieh ne lieh shi jaka iong shi jaka. Ki thlun ha ka por ba ki kren bad kin lah kren stet namar ba ki klet noh ia kaei kaba ki mut ban kren. Kine ki jingpang baroh ki kham pynshitom ha ka por naduh ba dang kynih syiar naduh ban da sdang dum.

Ka jingpang kaba ktah ia ka jingbympeiphang ne jingduna ka jabieng, kane ka kham pynshitom ha ka por naduh ba sdang dum haduh ban da kynih syiar, ka por shit ne por khriat ne shwa ban khriat, bad ngi shem ba ki briew kiba don kane ka jingpang kim ju lah shah ia ka jingshit ne jingkhriat.

Ka jingpang thung kaba mih ka ksuit kaba sma iwkhong U doktor P. N. Banerjee u ong ba kane ka jingpang. ka don barobor ryngkat bad ka jingpang mynsiem ban pynsngewsih ia kiwei bad kine baroh artylli

ki bam ia ki thliew khmut, thliew tyngkro, jingshong, u pdot, ka pynman prum bad pynpyut ia ka doh bad sa hap sa ki shyieng ki shruh. Teng teng phi lah ban iehi ia ki briew kiba la bam lut u khniang ia ka khmut bad u syntiew khmut ka syndam kumbha ka madan namar bym don shuh ka shyieng kaba kyrshan ia ka.

Kaba saw pat ka pyni ia ka jingpang kiba pher ba pher ba ynda la jem kawei khie sa kawei pat, tangba kim ju iakhleh lang ha kajuh ka por kaba kham khlain ka kham pyni bha ha ka met bad kaba kham tlot ka shong khop bad tang shu jem kaba kham khlain wan paw sa kaba kham tlot. Kumta u briew u pang bad u iaipang khlem sangeh bad suki suki u nang khrew nang khrew haduh ba un da iap sdot bad jynjar met bad mynsiem kaba ngim lah ban batai.

Lynnong VII

Kaei ka dawai kaba iaid pyrshah ia ka jingjai jai ka jingsaindur ka met u briew ?.

Ia kane ka dawai la thaw da kaba ki pynrung shua da ki khniang ha ka met jong ki mrad bad ban peit bniah pat aiu kita ki khniang ki ktah ia ka doh kata ka mrad bad ki sa wad da ki dawai ban pynjem tang ia kata ka jingpang jong ka doh, kaba kynthup ia ka jingpang ki tiar ki tar kiba don hapoh kpoh. Ki da jer kyrteng shua ia ka jingpang bad ki sa pyrshang ha ka met ki briew. Ka jingsumar jong ki ruh ka long ban pynjem ia ka jingpang kaba ki la jer kyrteng. Kim lah ban ai dawai ia ki nongpang khlem da tip shua ia ka kyrteng ka jingpang. Kumta ngi iohsngew ia ka jingpang "Phlu, Khieshoh, pangswai, Ringbhur, Jingdon ka shini ha ka um pynjbieh (Diabetes) Iap shilliang (Paralysis) bad kiwei kiwei ki jingpang kiba ngim lah ban ai kyrteng hangne.

Na ka jingjer kyrteng ia ki jingpang ha ki dkhot met ne ki jingpang ki tiar ki tar kiba hapoh kpoh ngi sngewthuh ba kine ki rukom jingpynkhiah ki wad tang kumno

ban pynkoit ia ka jingpang jong ka doh. Kine ki long kiba kham rew namar ka jingdon jong ka met jong ka dawai ha ki, ki long kiba dang khlain bha ka jor ki iaich pyrshah ia ka jingpang jong ka doh khlem da ktah ei ei ruh ia ka jingsngew ha ka mynsiem.

Ka jingmad, jingsma ruh ka bym sngewtynnad bad ki nongpang ki pyni ia ka jingsngew da kaba ki kynruh ktien ne bam noh da u kwai ban jah ka jingjah ka jingkthang ne jingsma dawai na ka shyntur. Na ka jingbymsngewtynnad ka mynsiem ngi sngewthuh shai ba ka long kaba ia pyrshah ia ka jingsaindur ka met u briew kaba long kaba jai jai haduh katta katta naduh ka jingsngewtynnad ka jingbang jingshngiam haduh ka jingtylliat ia ki jingbam, ka jinglum ia kaei kaba bha ban tei ia ka met bad ka jingbret noh ia kaba sniew ki long kiba suk haduh ba ngim ju don jingsngew ei ei ruh ia ka (ngi sngewthuh ia ka jingshitom tang lada ngi don jingshitom ka met bad mynsiem). Katba ki dawai kiba dang don ka met pat ki lah ban trei stet pyrshah ia kano kano ka jingpang kaba wan kynsan kynsan kaba lah ban kut noh ha ka jingkoit u nongpang ne ka jingiap, hynrei kim lah ban pynduh khoit na ka met u nongpang ia kito ki jingpang kiba pynshitom man la ka por kylla aiom. Kim ju lah ban rat naduh tynrai ia ka jingpang suhot sbóh-klong kaba ki khot (Amoebic dysentry) pang mat (Rheumatism), pang don shini ha ka um pynjhieh bad kiwei kiwei pat ki jait jingpang kiba iai pynshitom ia ka met u nongpang. Kaba ki lah ban pynkham suk ia u nongpang ka long tang da ka jingiai dih ia ki dawai bad ban kiar na ki jingbam kiba pynshitom ne pynkhie ia ka jingpang. Da kane ki pyrshong khop ia ki khniang jingpang.

Kine ki dawai kiba dang don ka met kumba la batai haneng ki lah ban ialeh pyrshah tang ia kata ka jingpang jong ka doh. Kane ka mut ba ki trei tang na sla khlem lah ngam shapoh ki jaka burieh jong ka met na kiba ka jingpang ka iai kyrsoi kum ka umpohliew. Kane ka ia syriem ia ka jingpyrshang ban pyniap ia u dieng tang da kaba kheit ia ki sla, bad kine ki sla ki iai mih man la ka

por kylla aiom (pyrem) wat la ngi kheit katno katno ruh ia ki sla. Wat ki vitamins dawai khlain ruh kim lah ban pynkham khlain lymda la pynduh shua ia ka ka bih kaba mih na ka jingsniew ka mynsiem.

Lynnong VIII

Ka daw jong ka jingpang jong ki briew ha ka por kylla aiom.

Ki dawai kiba iaid pyrshah ia ka jingjaijai jong ka jingsaindur ka met ha ka jaka ban weng ia ka jingpang na ka met ki briew ka pynngam sha ki jaka kiba kham buhrieh bad da ka jingkhih jingksaid jong ki hapoh ka met ka phad ka wan rah ia ka jingsniew mynsiem ne ka jingpang kaba kynthup ia ka jingdaitbuid. Ka jingpang ka mih na ka jingdon ki khniang jingpang kiba khih kumjuh kum ki khniang kiba mih ha ka snieh doh Baroh ki kynja khniang la ki don hangno hangno ruh ki khih hi kumjuh Ia kane ka jingkhih jingksaid ngin kham sngewthuh bha lada ngi peit bad sngapthuh bha ia ka jingim jong ki khniang bad ki kynja ba par ha ki um ki wah, ki niut ki nier, ki sla dieng sla siej ne ha sla khyndew. Ki bsein ki puit, ki thap balieh, u ngap, ki sim, ki doh bad ki dohkha ha ki wah bad ki pung ki skain pyrjong, ki khniang bad ki khniang long, u thliem bad kiwei pat ki hajar jait khniang. Kine ki don la ka por ba la buh bai kin khih kin ksaid ha ka por pyrem, khmat iyiur, lyiur, sdang synrai bad khmat tlang. Ki bsein ki mih na ka jingsop ki niang long ki kylla thapbalieh, u ngap u kynud sngewtynnad bad ki sim ki ia her shane shatai ba la poi ka pyrem. U slap u la sdang jaw u pyrthat u la tied bad ki doh bad ki dohkha ki sdang ban ia khrieh na ki thwei ban kiew bad lympat pylleng sha ki jaka khriang. Ka jingjur jong u slap bad ka jingmih ki niut ki nier, ki sla dieng sla siej bad ka jingdap jong ki um ki wah ka iathuh ba ka lier ka la wan, ki kynja khniang ki thliem ki kain pyrjong ki ia khih ki ia ksaid ban pyni ia ka jingdap ka mariang da ki kynja ba par bad wad jingbam bad pynshitom ia ka met jong u briew. Ka jingbeh ka lyer batemon, ka jing-

kiew jinghiar ki dohkha bad ka jingjngi khwiap khwiap ki shersyngkai ka pyni kwah ia ki thei samla ban pynnoh ia ka tynsong ha ka por synrai. Ka jinghiar ki dohkha sha ki jaka ba kham syiad pat ki pyni ia ka jingjan jong ka tiang.

Na katei ka jingshisha ngi lah ban sngewthuh shai kdar ba baroh ki kynja khniang ha kane ka sla pyrthei ki don la ka por ban khih ban ksaid bad kim don jingiapher ei ei bad kito ki khniang jingpang kiba don hapoh ka jaka ba buhrieh jong ka met u briew kiba iai pynshitom ia u man la ka por kylla aiom. Ki khniang jingpang kiba pyn-ioh pang phlu kiba ngi ioh na ka jingiakynduh ka met jong ngi bad ka lyer, ka sngi, u slap, ne ki niang dait kiba ngi ioh na ka jingiakynduh ka met bad ki dieng ki siej, ka um ka wah kiba snoh ha ka snieh doh ki long ki juh ki khniang kiba don ha sla pyrthei.

Lynnong IX

Kaei kata ka jait dawai kaba jem jai jai kaba sngew-tynnad kum ka jingjem jai-jai ka jingsaindur ka met u briew?

Kata ka jait dawai kaba don kynja mynsiem kaba la thaw na ki jingbam bad kiwei ki tiar kiba don ha kane ka pyrthei. kum ka mluh, ka bih ki bsein, ka um ki snep ne sla dieng, ki jyrmi, ka ksiar, rupa, u nar u ser. To ngin ia shim ia ka mluh kaba ngi pyndonkam man ka sngi.

Ha ngi u luk u lak ngi sngewtnuh ia ka jingdonkam ka mluh tang ha kaba ngi khleh ha ki jingbam, bad da bad da ka jingnad kaba bang ka pynlong ia ka dkhet met ban pdiang ia ka jingbam sha ka jingsaindur ban long ki jingbam bun tei ia ka met. Ngim ju poi pyrkhat pat ba lah ban jong ka bih ia ka met bad mynsiem jong ngi lada ngi bun than bad bam bunsien. Ngim ju pyrkhat ruh ba ka lah ban long pat ka dawai ka ban pyn-koit jot ia ngi na ka mynsiem sniew bad ki jingpang jong ka dkhot met lada ngi nang ban pharia ia ka sha ki bin bin kiba don kynja mynsiem. Kumno ki pharia ia ki kyn-ja dawai ba don ka 'met (crude" form) sha ki bin bin (atoms.)

U Dortor Samuel Hahneman, u riewkhraw pyrkhat ka ri Jermanni, uba la long uwei na ki Doktor ha ka 1800 snem, uba la u ju ai dawai ruh kum u doctor allopathi. Ha kato ka por ka ri jong u ka long kaba bun bha ka pang khle shoh bad ki doktor ki ai dawai ia ki briew da ka um kaba kthang kaba shet ia ka snep dieng. Kane ka dawai ka pynjem shi por ar por ia ka jingpang jong ki briew, hynrei tang dap katto katne por ka kem pa ka kem biang. Kane ka jingiai ioh pong ki briew ka la pynshitom jingmut shitom jingmut shibun eh ia u. U la pynlut por ban sngepthuh bha ia kiei kiei baroh bad khadduh la wan ha ka jingmut jong u ba lada kata ka um kaba kthang ka lah ban pynjem shipor arpor ia ka jingpang khieshoh, ka lah ruh ban pynpang shieshoh ia u briew uba koit ba shait bha lada u dih ia ka shibun bad dih rul bunsien, bad lada ka lah ban don katei ka bor ka dei ruh ban don ka bor ha lyndet jong ka lada nang ban shna ban weng ne pynbha pat iaka jingpang kaba ka hi ka wan rah.

Da ka jingtrei shitom ka bor pyrkhat u la lap ia ka buit ban pharia da kaba shim tang 4 ne 5 jrop ka um snep dieng kaba kthang bad u theh ia ka ha u thlong uba la don lypa khyndai phew khyndai tylli ki mit mit pyllon (ba thaw na u pai). u khleh milai bha ia ki da u synrei bad tylliat lang kumba ¼ kynta, u lum ia ka ha trai u thlong bad shoh tok tok da u synrei sa 8 minit bad u sa king da ka shamoit sa 2 minit. U lum biang ia ka bad tylliat biang kumjuh sa ¼ kynta, u kyrshut ne tied tok tok biang sa 8 minit bad sa king biang sa 2 minit. Ra shimpor ban leh ia kane baroh kumba 80 minit. Hedien u khleh biang biang ia ka bad sa 30 tylli ki mit mit pai bad u tylliat kumjuh kumba u la leh mynshuwa sa 80 minit. Sa shirien u khleh biang sa bad ki 30 tylli ki mit mit bad tylliat kumjuh sa 80 minit. Ia kitei ki rukom jingshna u pyndep ha ka 4 kynta. Ia kane ka dawai u khot ka shi nombor ne IX ha ka ktien phareng. U shim pat kumba shi bynta na ka dawai IX bad khleh lang bad 9 bynta u powdar pai nangta u tylliat lang ia ki kumba 2 kynta bad king kumjuh kumba leh ia kaba nyngkong. Ia kane ka dawai u khot ka 2 nombor.

Hadien ba u la shna ia katei ka dawai u la shim shibun bha ka um snep dieng bad u la sdang bad dih da lade bad u la dih ruh bunsien. Hadien katto katne sngi u la sdang ban sngew shitom ka mynsiem da ka jingiai wan shoh ki jingsngew ban leh ia kaei kaei kaba pynsngewsih ia kiwei. Ia kine ki jingsngew u thoh tiak pa tiak kat kiba nang wan ha ka jingmut jong u. Nangta u sdang sa ban sngew suhkhriat bad u ruh u la ioh khieshoh. Ia ka jingpang, jingsliang um, jingkthah ka met ka phad, ne ka kti ka kjat u thoh tiak ha ka kot.

Hadien kata u la shim da kata ka dawai kaba u la pharia kaba u buh dak 2X u la pyndei tiak ha u thylliej bad tang shiphang ka munsiem jong u ka la sdang sngewsuk bad ka jingpang khieshoh ruh ka la jah na ka met jong u shano umtip.

Ia kane ka dawai u khot kyrteng Homopatik ne ka dawai kaba lah ban pynkoit ia ka jingpang u briew naduh ka mynsiem haduh ka dkhot met kaba ka hi ka wan rah lada bam bun ia ka bad bam ruh bunsien.

U la wad bad u la mad shuh shuh sa kiwei kiwei pat ki kynja met bad da ka jingiarap ki briew kiba mon sngewbha ban wad ia ka jingshisha da ka jingmad hi da lade ia ka bor jong ka dawai ba da don met (erude) u la lah ban buh jingthoh tiak pa tiak haduh 67 tylli ki jait dawai. Ia kine ruh u la pharia ia ka um snep dieng.

Ha ki snem kiba hadien u la lah ban pynbha shuh ban thaw ia ki dawai kiba kst ki nombor haduh ki hajar bad phew hajar tang da kaba shim 100 tylli ki mit mit pai, na kine u shim shi bynta (kumba 33 tylli) bad buh ia ki ha u thlong ba la thaw da ka pleit nangta pat u shim shi symboh kano kano ka dawai kaba don ka kynja met (kaba u la dep mad bod la wad), u tylliat lang ia lang ia ki da u synrei (pleit) haduh ba kin ia khleh lang bha kumba 6-7 minit, u lum ha ka tynrai u thlong, u shoh tok tok da u synrei sa 3-4 minit, nangta u tylliat biang ia ka da u synrei sa 6-7 minit. Hadien u sa shim ia kita ki mit mit kiba

sah bad tylliat ni lang bad katei kaba u la khleh sa 76-minit, U thep ia kane ka dawai ha u bilor uba la buh dak . Hadien ba la leh kumne katai ka dawai ka kylla long ka nombor 100. Lada kwah pat ban pynkiew ia utei u shispah (100) sha ka 10,000, u shim tang shi symboh na u bitor uba la buh dak 100 bad u khleh lang bad shi bynta na ki 100 tylli ki mit mit pai bad tylliat biang kumjuh kumba leh ia u 100 bad khleh biang kumjuh sa ia ka bynta kaba sah na ki 100 tylli ki mit mit, tylliat biang kumjuh sa 6-7 minit bad tied tok tok biang sa 3-4 minit. Ia kane u buh ha uwei pat u bilor uba u la buh da 10,000 bad set khop, Kane ka dawai ka la kylla ka nombor 10,000. Lada shim biang shi symboh na u bitor uba buh dak 10,000 bad leh biang kumjuh kumba leh ia u 100, kata ka dawai kan kylla long ka nombor 10,00000. Kane ka shim por 6 shah ki 6-7 minit ban pyllait bad 6 shah ki 3-4 minit da kaba tied tok tok. Baroh kan shim por 1 kynta. Ha kane ka dur ki lah ban kylla haduh ki phew lak bad ki pulit kiba ka jabieng n briew kam lah shuh baa pei phang.

Ia kane ka rukom thaw ia ki dawai la nang pyniar shuh shuh da kiwei pat ki doktor kiba bun bah kum ki jong u J. T Kent, M.A., W. M. Boerick M.D. C.M. Roger, M.D.

Kitei ki dawai homopatik ha la shna ha ka rukom ba la batai ha neng ki long ki bym don met shuh (matter) hynrei tang ka bor ba kynja mynsiem ban pynbha biang ia ka jingsngew ha ka mynsiem ban pynsngewsih ia kiwei. Kine ki dawai ki ktah nyngkong eh da kaba wan rah ia ka jingsngewsuk ha ka mynsiem kum ka por ka jingduwai phirat u khasi ba u pynjem ia ki jingpang ha ka por hyndai bad nangta pat saphriang sha ka dkhot met Kane ka jingsapbriang ka long kaba sngewtynnad haduh katta katta kat haduh ba ki nongpang kim tip ka jingpang ka jah shano. Kane ka dei ka lynti ka jingshisha kum ka ain u maknet ban ring sha lada ia u kynja nar ka bym lah ban kylla da lei lei ruh. Ka jingpynkoit joit ia ka jingpang ki briew naduh ka mynsiem haduh ka dkhotmet, na ka bymdon met sha ka bym don mynsiem bad na ka bympyut sha kaba pyut.

Pyrkhat pat mynta ia ka jingtrei kam kiwei pat ki dawai kiba pynsngewsih ia ka jingsngew ka mynsiem naduh jingmad, ka jingsma, ka jingpang haba injek, ka jingkynruh ktien bad ka jingkynthah um khluid ia jaka injek ban weng ia ka jingshitom bad jingpisa ka mynsiem ki long kiei kiei kiba iaid pyrshah ia ka jingjaijai ka jingsaindur ka met u briew. Katba ka dawai homopatik pat ka long kaba sngewtynnad bad sngewhun naduh ka jingsngew ka mynsiem na ka jingthiang jingpanghaduh ka jingtrei stet bad jem-jai-jai kaba ngi lah ban sngewsarong ba dei tang kane ka jait dawai kaba lah ban ia ryngkat bor bad ka rukom jingpynkoit kiba tang da ka dawai ka phirat ne ka hukum ha kito kiba d)n ka jingpeit. Kane ka la mih plie ia ka duwai ka phirat ha ka rukom kaba baroh ngi lah ban sngewthuh namar ba la pynshong nongrim ia ka ha ka jingshisha. Ha ka jaka ba ngin ksan rngiew da ka duwai ka phirat bad ka pylleng ne u syiar, ngi dih tang da ka shi symboh ka dawai homopatik, ka la biang iangi ban ioh jingkoit na ka jingpang baroh.

Kane ka jingkoit tang na i symboh i dawai ka long tang ia kito ki jingpang ki bymdon ka jingshitom ka mynsiem kata ka mut tang ia kito ki jingpang kiba wan kyndit bad jah kyndit, khlem pynshitom shuh hadien. Hynrei ia ki jingpang kiba la sah slem bad kiba pynshitom ia u briew man la ka por kyila aiom, ne kiba pynshitom ia u ha ki aiom shit, slap ne por khriat. te kan shim por katto katne, jang ba ki briew ki sdang ban ioh ia ka jingkoit naduh ka sien dih kaba nyngkong da ka jingwan rah ia ka jingsngewsuk ha ka mynsiem bad ka jingsngewsting ka met ka phad, ka jingiohthiah suk Kane ka long na ka daw ka jingshong ki khniang jingpang ha ki jaka buhrieh eh jong ka met u briew, bad ban weng lut ia ki ngi donkam ban iai pynkhlain ia ki pulit ka met ban trei la ka jong ka kam da kaba ai dawai shisien shitaiew ne shisien shibnai katkum ka jingdawa jong ka kam. Kane ka pynlong ia ki pulit ban beh lut ia ki khniang na ki jaka ba rieh eh sha ka bynta kaba kham shalor kaba ngi lah ban

sngewthuhn a ka jingdait buid jong ka met hadien 4-5 sngi ba la dih ia ka dawai. Ia kane la nang pyniar shuh shuh da ka jingshem ia ki lad bad ki lynti ban thaw dawai wat na ki kynja kjat jingshai (rays) jong ka x'ray bad u Radium ba la mad bad la wad ba u doktor John B. Campbell ia ka X'ray bad u *Diffenbach* ia u Radium.

Kumba bun kiba tip ba ia ka X'ray ki pyndonkam ban shondur ia ki tiar ki tar ka mct u briew kiba shapoh kaba kynthup ia ki shylng ki shruh ruh bad ia u Radium pat ki pyndonkam ban pyniap ia ki khniang jingpang kiba pynshitom ia ka tiar ka tar ka met u breiw kaba shapoq.

Hynrei ia ka dawai homopatik pat ki thaw dawai na kitei ki kynja kjat jingshai (rays) tang da kaba pynshah shiteng kynta ia u powdar kiba thaw na u pai ha ki kjat jingshai jong kitei ki kynja bor bad ki sa thaw dawai kumjuh kumba ki thaw ia kiwei pat ki dawai kiba la batai mynshwa.

Ka jingshem phang ka buit u briew ban thaw dawai na kitei kiei kiei ki bym don med (matter) ka pynshisha ia ka ktien "Ka bor ka jingsngapthuh u briew kam kut tang ha kiei kiei kiba u iohi hynrei ha lyndet jong ki don kaei re kaei kaba lah ban shem da ka buit ka jingstad u briew".

Kitei ki dawai ki long kiba bha eh bad kiba don bor shibun kiba lah ban wan ruh ia ka jingsngewsuk ha ka mynsiem jong kito kiba kundit met bad mynsiem bad kin long pat ki kynrad kiba shvrkhei eh lada bakla ban pyndonkam ia kii U doktor H C Allen, M. D. u ong ba haduh mynta ym pat iohsngew ia ki kynja dawai ki ban palat ia ka bor jong ki kiba lah ban pynshai ia ka ktien u riewstad uba ong "Tang ki bieit kiba mareh stet ban ia knieh ia ki jaka kiba ingiew iriewkhuid" lade "wat ialehkai ia kaei kaei da ka jingtip kaba shitroh, da wad da tba shwa ban lait na ka mynsiem ka jingbuhkhoh".

Ha kajuh ka rukom ki la thaw dawai na ka bor ka eliktrik bad u maknet kumba ki thaw na ka X'ray bad ia kitei ki dawai ki sumar ia ki briew kiba don ka jingsngew ha ka mynsiem kiba yn batai harum.

1. Eliktrik...Ki sumar ia kito ki briew kiba lung mynsiem than eh, tieng bieit, ring bad pynhiar mynsiem jrong slem bad jam eh haduh ban da iohsngew kiba don hajan, ka jingkordit ka mynsiem kum ban iap noh, kyrkieh wat ban shoh ia ki briew lada ym lap ba ioh ia kaei kaei kaba ki kwah, sngewtieng ha ka por jur lyer, rkhie kyrkait khlem idon daw, bitar shla bad kyndit bieit na ka jingtied u pyrthat.

2 Maknet .....Da kane ki sumar ia kito ki briew kiba ioh pang na ka jingkynjrait ka eliktrik da ka jingkumbat bakla ia u sainar uba dang par ding (live wire) bad ki bym don jingtip briew ei ei ia ka jingkren jam marwei marwei ha ka por ba ki treikam.

3. Radium..... Da kane ki sumar ia ki briew kiba tieng ban don marwei, bitar bieit, dap lyer ka kpoh bad jingsuh thait thait ka kpoh kum ban iap noh u briew, jingpang canser, kiba mih snam na thliew jingshong.

4 X'ray......Da kane ki sumar ia ka jingpang hiar pateng ba ki briew ki ioh na la ki longshwa manshwa, ka jingmih ki kynja ba at hapoh kpoh ne ha kano kano ka tiar ka tar, ka jingshitom ha ki shyieng ki shruh kiba kiwei pat ki dawai kim lah ban iarap ei ei ruh ia ki nongpang, bad ynda hadien pat ki kylla prum bad ki suh ki thar bad ka jingrhem kum ka ding, ki prum kiba mih ka ksuit ne kynja um kaba sma pyut kaba pynkut ia ki jingshitom ki nongpang da kata ka jingpang kaba ki jer kyrteng ka kansar (Cancer) kaba la pynjynjar sat ia ka mynsiem ki nongpang haduh ka khyllipmat ba kin khlad noh na kane ka pyrthei.

Lynnong — 10

Ka jingpynngam ia ki jingpang kiba don habar sha ki bynta kiba buhrieh jong ka met u briew.

Kumba la batai mynshwa ia ka jingjem rngiew ka dkhot met da ka jingpashat syrngiew ka mynsiem ban leh sniew ia kiwei ne ka mynsiem ba lung than eh ka long ka jingioh pang bieit ka dkhot met na ki kynja khniang kiba don ha sla khyndew. Ka jingdih pat da ki dawai kiba la pyrshah ia ka jingsaindur ka met u briew ngi pynngam shapoh ia ki khniang jingpang bad kane ka ai lad ia ki ban shong sah ha ki jaka ba buhrieh jong ka met.

U doktor P. N. Banerjee u ong ba na ki rukom pynngam shapoh ia ki jingpang kaba sniew eh na ki ka long ka jingkyllan dawai ia ka sniehdoh ban pynjah ia ki kynja khniang kiba mih halor ka snieh doh .Ki kynja khniangdait kiba u luk u lak u tharai ba dei tang ka jingpang ka snieh doh ka long kaba bakla shibun, namar na ka jingmih jong u shabar ka pyni ia ka jingdon ka jingshitom ha ka mynsiem kaba ngi ioh na ka jinghiar patong. Um long u kynja jingshitom uba ktah tang ia kawei ka bynta jong ka met hynrei ia ka long rynieng baroh kawei, met bad mynsiem. Ka long kaba mynsaw shibun eh ban tah ia ki kynja khniang dait da ki dawai kyllan. Ka long kaba shisha ba ka lah ban pynjah ia u na ka sniehdoh hynrei ka long kaba shisha ruh ba ka pynngam ia u sha ki bynta ba buhrieh jong ka met. Ka jingsniew ba ngi iohi ia ka jingset shapoh ia u niang pyrsit da ka jingthynrei ka jingpang bad ka jingiap ki khyllung ngi lah ban ithuh kloi ia ka bor u niangpyrsit ban pynjynjar ia ka mynsiem ki khyllung namar ba ka ktah stet bha, katba ki jingpynshitom da u niangdait uba shong ha ki jaka barieh ki wan slem slem hadien bad namar kata ngim lah ban peiphang ia ka jingsniew ka jingpynngam shapoh ia u niangdait. Kane ka long ka jingpyniaid jong ka mariang ia kiei kiei baroh ha ka mynsiem sha ka dkhot met bad shabar blait, na ka

dkhot met sha ki jaka ba buhrieh ka met u briew bad sha ka mynsiem kiba la pynshong ha ka jingshisha ki bym lah ban kylla da lei lei ruh kum ka ain ba la buh ia ka ksiar nylla ba kan ring sha lade ia u sniuh khlieh briew.

Ia kane ka jingpynngam shapoh ia u kynja khniang ngan ai da kawei ka nuksa: Shu buh mynta uwei u briew uba pang suh ka shyllip nud, lem bad ka jingkynroi prie bad prie ruh de da kaba jew, ka jingsngewtieng ioh jia ei ei bad ka jingsliang um bha. Nalor kane u don ruh ka jingtyrsain ka kti kamon ka bym khlain shuh ka bor ban bat slem ia ki tiar ki tar bad kum pynhap wat haba u bat. ia ka pela sha ne pynhap na ka kti ia ka phang ba u khlieng. Lada la sumar ia u da ki dawai homopatik ngin shem nyngkong eh ia ka jingmih u kynja khniang halor ka sniehdoh uba dait buid bha, bad katba u nang mih u nang iap, ha ka juh ka por ruh kata ka jingsngewtieng ha ka mynsiem ka sdang ban jah lem bad ka jingsuh ka shyllipnud bad ka jingprie ruh. Hynrei lada sumar pat ia u da ki dawai ba iaid pyrshah ia ka jingjaijai ka jingsaindur ka met u briew ngin shem hadien kan wan ka jingkylla dur ka jingpang da ka jingktah ia ki tiar ki tar kiba shapoh, kum u klong snam, ki tor, ka nierbah, ki khyllai, ban pynkynrum kynram ia ka jingryntih ka jingtrei kam jong ngi da ka jingtied kdek kdek, u jingpang jingsuh u klong snam, ka jingheh ki tor kaba wan rah ia jingpang sahiaw, ka jingset kpoh kaba ktah ia ka jingtrei kam ka nierbah bad ki nierlang bad ka jingdon ka shini ha ka um pynjhieh kaba ki khot kynteng ka diabetes, Lane ka lah ban wan rah ia ka jingtylli lang ki ksai doh hapoh ka met u briew ne ha ki tiar ki tar kiba shapoh kiba pynpang ne pynmih jingsuh ha ka kpoh bad ka jingkylla prum kaba bam ia kata ka dkhot met ne ka tiar bad pynmih ia ka ksuit ne kynjah um kaba sma pyut ryngkat bad ka jingsat jingrhem kum ka ding kaba pynjynjar pynsohsat ia ka mynsiem u briew haduh ka khyllipmat ba u iap. Ka lah ruh ban wan rah ia ka mynsiem ban nym ieit ia la ka jingim, ka jingpang khlieh bieit wat ka jingpang niangthohlieh ne niang lyngkut.

Kitei ki long kiei kiei ki jingshisha kiba sngew shyrkhei ban sngap kiba lah ban wan urlong ha ka met bad mynsiem jong ngi iwei pa iwei lada ngim iaid ia ka lynti ka hok ban kiar na ki kam iaid awria khnang ba ka lawei jong ka jait bynriew kan long kaba lait na ka mynsiem shong syier bad jingsngewtieng ban mih na la shnong ban leit wad jingstad sha ki ri kiba jngai bad ban wan rah pat ia ka sha la ri ban naug pynroi shuh shuh ia ka, kaba jah ruh na ka mynsiem jong ki ia ka jingsngew jaituh ban pule kot pule sla ban kiew shaphrang bad ban long ki kynrad ia ka lawei jong ka ri, ban jah ruh na ki ia ka mynsiem ka jingbishni kum u ksew uba dait ia ka shyingdoh bad bishni ia kiwei pat ia kaei kaba u hi um ioh ban bam lane u ksew uba dem bam kai jaka madan phlang ba jyrngam uba bishni ia ki masi ki blang ban bam ia u phlang.

Kane ka juk mynta ka long ka juk ka jingjaituh ka bym kwah ban pynshitom ialade ban long ki kynrad halor kiei kiei baroh, hynrei tang ka mynsiem ka jingbishni ia kiwei pat kiba la pynbit ia lade ha ki kam kiba ngi hi ngi lah ban leh lada ngi la pynshitom ialade kumba pynshitom ma ki.

Ngi dei ban pynduh ia ka mynsiem ka jingjaituh, ka jingbym ngeit sneng, ka jingbishni, ka jingkhapnap bad khwan tang ialade kaba sdang ha ka jingim jong ngi naduh ba ngi dang khynnah da ka jingiabishni shipara kaba la pynjynjar sat ia ka mynsiem ki kmie ki kpa, ki nonghikai ha skul ne ha ki iing niam da ka jingbymkohnguh sneng jong ki khynnah. Ka mynsiem sniew kaba la hiar pateng ha ngi kaba lah ban pynduh pyndam ia ka jait bynriew baroh kawei.

Ka jing nangroi ka jingsngew, ka jingiahaplok ki khynnah samla kiba dang samla rit ka jingiaphetlok ki briew na kawei ka lok sha kawei ha uwei pat une ne kane ka jingiaphet lok kaba ngi khein kum ka jingbym iadei shyieng krung, ka jingiaid awria ki khynnah samla kynthei bad shynrang, ka jingdih kynja ne kiba ki

khot mynta ki drugs ne LSD, ka jingtuh jinglute kim long kiei kiei kiba ngi dei ban khein sting bad ban pynkut ia ki jingsngew pyrshah ka mynsiem jong ngi tang da ka jinglorni uwei ia uwei pat ne ban tim ban tla ia la ki khun ki ksiew ne ban pynlut por ban pynsngewbha tang ialade shimet ba ki jingsngewbha ka pyrthei, ba ki jingiakhalai bad ban hikai ruh ia la ki khun ki briew ia ki juh hi ki jingsniew, hynrei ban leh ei ei da ka jingpyrkhat kaba pynshong khia bha ia kiei kiei kiba don bad kiba ngi iohi sawdong jong ngi ban pynduh suki suki ia ki da ka bor ka jingksan rngiew ki dawai kiba ngi la batai ha ki lynnong kiba la dep.

Ka jinghiar-pateng ka jingpang ha ka met jong ngi ki briew kaba long ka daw ba kongsan eh ia kaei kaba ngi khot ka jingbymiadei shyiengkrung kaba pynlong ia ka tnga ban ia khlad ne ka jingpang kaba wan urlong ha u ka long tang shu la ia long shitnga ne ka jingbym iadei jingmut bad jingbym shaniah uwei ia kawei hadien ka jingiaieit naduh kut shadem kaba sdang na ka jingibha bad ialang samla kaba da ki bnai bad teng teng ruh da ki snem, kan nym lah ban wan rah ia ka jingisih hapdeng jong ki lym la don ka daw ha lyndet jong kine ki jingsniew baroh bad don ruh tang kawei ka daw jong ka jingioh pateng ia ka mynsiem sniew kaba nga la batai ha ki lynnong kiba mynshua. Kata ka jingiaieit thep mynsiem kan nym lah ban wan rah ia ka jingisih haduh ban da ia khlad noh, hynrei ka dei tang ka jingsngew kaba shong tang ha ka rymmiang shyntur u ban pynhun ia ka jingkwah jong ka doh ka bym don tynrai kaba skhem namar ka jingdon ka mynsiem sniew ha ka dohnud kaba ap khliaw da ki jingiaishoh ha ka jingsngew ka dohnud ban wad dong tang shu pher malu mala bad shisien ba u ne ka briew ka lait ha ka jingpynshoi ka nang eh bad nangheh bad wan rah ia ka mynsiem ban iai wad dong haduh ban da ia tim ia tla ne ban iaid da ki kam khlem akor bad kawei pat ka briew haduh ban da ia khlad lok noh, khlem suitniew ei ei ruh ia ka jingjynjar ki khun ki ksiew kiba ngi la kha la pynbna la ka ksuid ka snam bad ban iehnoh ia ki mynsiem ba

kordor ha ka jingisynnei jong ka mariang kum ka jingjynjar bad jingsakma ka kynhun ki blang da ka jingiehnoh beiñ u nongap blang.

Kitei ki long kiei kiei ki jingshisha kiba ai jingmut shibun ia ngi ban pyrkhat sani bha ia ki bad pyrshang ban ia wad ia ka daw jong kine ki jingsniew kiba ngim ju poi pyrkhat mynno mynno ruh bad kiba ngi khein sting katta katta na ka jingtharai bad jingngeit bieit ba ki long kiei kiei kiba mih na ka mynsiem sniew jong u briew uba sniew bad ba ngim shim pynshitom ia lade ban wad ia ka daw tynrai.

Lynnong—11

Ngan ai kyrteng harum ia artylli ki dawai bad ia ka bor jong ki ban pynkoit ia ki jingshitom ka mynsiem bad ka dkhot met kiba ki doktor kum u J. T. Kent. M.D., William Moericke,M D., Charless E. Fisher, M.D., ki shait pynkoit ia kito ki jingpang ka mynsiem bad ka met kiba ka hi ka wan rah ha ka mynsiem u briew lada dih bun bad bunsien.

Fluoricum Acidum—Ka pynkoit ia kito ki briew kiba duh noh ka jingieit ia la kiba ha iing ha sem, ki bymlah ban sngewthuh la ka jong ka lyngkor ba dei ban kit khlieh leh khleh bieit bad i kumba dap tang da ka jingsngewbha suda.

Ka Khlieh—Phler ka snieh khlieh, pang ka khlieh kum ban bthei shabar kaba kham pynshitom ha ka por syiad.

Ki Khmat—Sngew kumba beh ka lyer ia ki khmat, dait buid bad mih ummat.

Ka Khmut—Ka jingprum kaba bam ia ki shyieng bad ka jingpang kaba suh shadub ka shalangmat.

Shyntur—Sngew kumba bang mluh, prum u pdot bad pynshitom bha ha ka por khriat.

Snier—Ka jingsngew khia bad sngew kumba ban u maw, ka khluid ka kpoh shua ban bam, jyreh jew, kwah ban ban bam bun jait ki jait jingbam bad ki pela ki pliang ruh kiba thoh syntiew bha. Ka jingpang ka kham sngewjem haba spain da ka jain ia ka kpoh, dap lyer bad ka jingpynhiar kpoh kaba jyrngam.

Ka jinglong Shynraug & Kynthei

Ibha lok bad kwah iahap lok bad uba/kaba iohi ha surok ne ha lynti syngkien.

Ki kti ki kjat.

Tyrha ki mat bad shynriahti bad sngew kumba sah u shiah hapoh tyrsim, pait ki tyrsim bad bam pong bad hap ki shying ki shruh.

Snieh doh

Ki kynja prum kiba bam suki ia ka doh, bam khniang ki bniat bad ka jingpang shit kham tam ynda la miet. Sngew kumba mih ka jynhaw kaba khluid na ka snieh doh, ka syep kaba sma jew bad sma iwkhong bad at um ki kjat.

Lachesis

Bun ktien bieit, ka wan rah ia ka jingsngew kwah bad ibha lok kulmar, pisa lynga bad bym don jingsuk ka myn-siem, kwah iap noh, bishni bad leh shongshit bha ha ki kam niam. Ym ju sngewthuh ia ka jingiaid jong ka por.

Khlieh

Ktha ka khlieh tang shu kyndit naba thiah, pang ka trai khmat, ktha tang shu shah sngi eh bad ka jingpang ka duna lada mih noh ka ummat.

Ki Khmat

Sngew kumba teh lang ia ki khmat baroh artylli ha tynrai ka khmut.

Shkor

Bun eit kor kaba tyrkhong bad ba eh.

Ka Khmut

Mih nam sohmut hadien ka baiong khlieh bad synriah jur bha.

Ka Khmat

Ka i blad bad ktha shaphang ka diang bad sngew kum beh ka lyer khluit. Ki pyllew khmat ki stem.

Shyntur ne ktien.

Ki doh bniat ki at kumba pun um bad mih snam, u thyiliej, ki tonsil ki at kumjuh, ka jingpang bniat ka suh shaduh shkor bad pang ki shyieng ngap.

U Pdot

Pang ka liang ka diang, lang tylli ki ksai doh (Growth) bad pang bha haba nguid, sngew kumba don kynja ba at ha kwah ban nguid ia u shapoh.

Ki snier

Kwah ban dih kiad, pang pdeng kpoh kham shitom lada shon; thngan lew hew bym lap briew wat ban da khat ia ka ja, kaba iai pynshitom bunsien wat lada bam jingbam hadien katto katne por.

Ka Kpoh

Pang ha ka jaka ka nierbah, ym lah shah ia ka jingshon ki jain sopti.

Jingleit khyndew

Set kpoh bad ka jingleit khyndew kaba sma iwkhong, sngew kumba dait sbak ka jaka leit khyndew, pang haba jyrhoh, sam khyndew bunsien tang kam mih haba leit khyndew.

Shadem

Pang ka jaka ba pynhiar mynsiem hajan u pdot, kumban iap op bad hap ieng kynsan naba thiah ba sngewtieng ioh iap op.

Klong snam

Kyndeh bha u klong snam bad iap-ler ruh man ka por.

Skhep

Shitom ha ka por ba ieng na ba shong, hap shong beit thik bad ka jingpang ka kiew haduh ryndang.

Ki kti ki kjat

Pang ki thied ki jaw (Sciatic nerve) ki ia thain lang bad pynlyngkot ia ki thied ki jaw ban pynring dkoh haba jam lynti.

Ka jingioh thiah

Ka jingiohthiah ka wan rah ia ka jingaram ki jingpang baroh bad iohsngew biang ia ki tang shu kyndit thiah.

Pang shit ne suh khriat

Ka jingsuh khriat ka sdang na shadien, dait thah ki kjat bad mih syep. Ioh phlu man la ka por pyrem ba shit sngi bad shua ban jur u slap ha ka por liur.

Snieh doh

Ka syep kaba khluit bad ki prum kiba mih ka snam kaba iong.

Ka Jingpynkut

Ngi U Khasi bad Jaintia ngi long uba bun paid eh ha kane Ka State Meghalaya hynrei ngi long pat u rit paid lada ngi shim na ki dak kiba paw na kito kiba ia pass ha ki eksamin ialeh Matrik ne H.S.L.C, P.U. Arts/Science. Na ki result ba la mih baroh shi katta ngi shem ba don tang uwei ne kawei eh na ki khun samla jong ngi kiba lah ban rung ha ka kyrdan kaba nyngkong haduh shiphew.

Baroh shi katta ngi la khein ba kane baroh ka long na ka jingsahdien jong ngi. Kane ka jingsngew ka long kaba bakla shi bun namar ha ka jingnang jingtip, ka riam ka beit ngi long kiba la shai bha. Ha ka liang ka jingbun kiba nang ban thoh ban tar ruh ngi long kawei na ki jaitbynriew ha ri India kaba mih khmat ha kane ka liang, pynban ha ka ban ia sei pat ia ki khla ka wait ka jingnang jingstad ngi nang ran shadien shi shadien katba nang mih ki sngi ki snem

Ngim ju salia ei ei ruh ban peitngor ia ka jingshisha jong ka jingnanghiar jong ngi kum ka jait bynriew, namar ka jinglapmiet lap shai jong ngi bad ki khun ki ksiew jong ngi tang ha ki jingsngewbha. Kane ka pynpaw ia ka jingdon hapoh ka dohnud jong ngi ne ki khun ki ksiew jong ngi ia kawei ne baroh kine ki jingsngew ha ka dohnud jong ngi/ki : (1) Ka jingjaituh ban pule kot (2) Ka jingbymlah ban pynleit jingmut ha ki kot ba ki pule (3) Ka jingduna ka jabieng ban sngewthuh na shamphang ia ki jingthoh ha ki kot ki sla kiba pule (4) Ka jingkheinsting ne ka mynsiem bym kwah ban pyhshitom ia lade ban kiew shaphrang.

Kitei ki long kiei kiei kiba khia shibun eh kiba ngi dei ban pyrkhat bha kumno ban wad ia ka daw bad kumno pat ban pynduh ia ki na ka mynsiem ki khun ki kti jong ngi. Ka jingdon ha ka dohnud ki khun ki ksiew jong ngi ia ka mynsiem ba la kren haneng ka mih na ka daw tynrai ka jingkhapnap u kpa tymmen jong ngi kumba la batai ha ki lynnong kiba mynshua bad kane ka hiar pateng la pateng bad katba nang mih ki sngi ki snem imat kumba ka nang kylla dur ia lade da ka jingwanrah ia ka mynsiem sniew laiphewjait ha ki khun ki ksiew jong ngi.

Ngi im ha ka juk jong ki bin bin ne ki Atoms ba ki khot ha ka ktien phareng kiba lada pyndonkam bakla ki lah ban pynduh pyndam wat ia ngi hi u khun bynriew na sla kane ka pyrthei. Haba ngi im ha kum kata ka juk ngi dei ruh ban wad lad wad lynti ban pynbha pynmiat ia ka jingduna ka met bad mynsiem da kaba ngi wad jingiarap na kita ki atoms kiba u briew u lah ban pynkylla ki dawai ba kynja mynsiem ban pynbeit pynbiang ia ka jingduna baroh, lymda kumta ngin long kum kito ki Arab kiba pli kiba shah Ia ka Ut (camel) ban rung tang ka khlieh hapoh ka iing jain bad tang shu ioh bsuh ka khlieh kata ka Ut ka la pynpra-phar ia ka iing jain jong ki.

Kita ki atoms ki long ki dawai ba ki khot kyrteng Homopatik ba la thaw ia ki ha ka rukom kumba la batai mynshuwa, bad dei tang kine ki bin bin kiba don ka bor ba kynja mynsiem kiba lah ban wan rah ia ka mynsiem ban kiew shaphrang ban ia leh ia ki jingeh baroh ha ki dohnud ki khun ki ksiew jong ngi

Ia kitei ki jingshisha la lah pynshisha da kiba bun bah ki doktor homopatik ba uwei na ki doktor u ba kyrteng U A.V. Krishna Murthy na Banglore ha ka kot khubor ka Indian journal u ong "haba ngi pule ia ki kot ba ki thoh shaphang ki dawai homopatik (Materia medica) bad ia ka jingbatai jong ki shaphang ka jingshitom kaba don ha ki dohnud kiba iai wan shoh bad leh sniew ia kiwei ba ki dei ki dawai kiba la thaw na ka juh hi ka met kaba lada bam than ka wan rah ia jingsniew mynsiem bad lada pharia ia ki sha ki bin bin ki kylla long ki dawai ba kynja mynsiem ban pynkoit ia ka juh hi ka jingpang kaba ka hi ka wan rah. "Ia kane ngan ai lai tylli ki nuksa:

(1) Uwei u khynnah uba 2 snem ka rta uba ju mlien ban shim hi ia kino kino ki tiar ki tar ne jingialeh kai na iing jong ki briew, bad kane ka jingmlien jong u ka la pynshitom jingmut shibun eh ia ki kmie ki kpa bad ki marjan marpa ruh ki la tharai ba u khynnah u la mlien ban tuh, hynrei u iam bad lynniar bad leh rub ba um shim tuh lada mai ne kynnoh tuh ia u. Ka Kmie ka buh ia u hapoh ka jingsumar

jong u doktor Murthy bad hadien katto katne bnai uta u khynnah u la duh ka mynsiem-ban shim hi ia kiei kiei baroh.

(2) Kawei ka khynnah kynthei kaba 11 snem ka rta kaba la sah klass la 5 snem ha ka klass 7. Kane ka khynnah ka la don ka jingduna ka bor pyrkhat jong ka ban sngewthuh ia kiei klei kiba ka pule ha ki kot ki sla. Kam ju lah ban jubab ia ki jingkylli kiba u nonghikai u kylli hapoh klass Ka kmie ka la buh ia ka hapoh ka jingsumar u doktor Murthy bad hadien katto katne bnai katei ka khynnah ka la koit bad ka la kiew klass.

(3) Sa kawei ka nuksa kaba nga hi nga la shem ka long shaphang uwei u khynnah samla uba 15 snem ka rta. Um ju pule kot pule sla namar ka jingjaituh kaba mih na ka jing baiong ka khlieh tang u shu sdang ban pule kot. U la sah klass ha klass 7 bad hadien ka jingsah klass u la pep skul noh bad kumta da ka jingbym leit skul u la ioh por ban shang ia ka shnong ka thaw bad u la sdang ban ioh sa ki buit thok buit thak lai phew jait. U la sdang ruh wat ban shim hi ki pisa na ka jaka ba buh kiba ha iing ha sem. Kane ka la pynshitom jingmut shibun eh ia ki kmie ki kpa. Kaba sngewphylla ka long ba une u khynnah hadien ba la sumar ia u da ka dawai homopatik u la kylla u khynnah uba bha bad u la ialeh ia ka eksam'n bad mynta u la poi shaduh ka P.U. science.

Ni kitei ki nuksa kiba nga la ai haneng ngi lah ban sngewthuh shai ba don ka lad hapoh ka jingsumar ki dawai homopatik ba lah ban pynbeit pynbiang ia kitei ki khynnah kiba pynshitom jingmut ia ki kmie ki kpa kiba ngi khot ha ka ktien phareng, ki problem children.

Kum ki kmie ki kpa ngi khuslai shibun eh haba ioh ki khun kiba pynshitom jingmut ia ngi namar ba ngim tip ia ka lad kumno ban pynbha ia ki bad namar ba ngim pat tip ba ka dawai homopatik ka lah ban pynbeit bad pynbha pat ia ki.

Printed at K. J. **Press,** Mawkhar, Shillong-793001.